

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 84/2024-78

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného KORABOVA & LOVICH s.r.o., Laurinská 4, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/164/2022 z 29. júna 2023 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Uznesením č. k. I. ÚS 84/2024-20 z 15. februára 2024 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručенú ústavnému súdu 23. októbra 2023 v časti, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto nálezu. Vo zvyšnej časti bola ústavná sťažnosť sťažovateľa odmietnutá z viacerých dôvodov bližšie ozrejmenej v predmetnom uznesení z 15. februára 2024. Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a žiada, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, k nej pripojených príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 21C/10/2019 sa žalobkyňa [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala proti sťažovateľovi zrušenia a vyporiadania

podielového spoluvlastníctva k tam bližšie špecifikovaným nehnuteľnostiam (rekreačnej chate a príslušným pozemkom) z dôvodu, že medzi ňou a pôvodným žalovaným (otcom sťažovateľa, pozn.) dochádzalo pravidelne ku konfliktom týkajúcim sa správy a užívania nehnuteľností, pričom ich vzájomné vzťahy boli značne narušené.

3. Rozsudkom sp. zn. 21C/10/2019 z 21. júla 2021 okresný súd žalobe vyhovel, zrušil podielové spoluvlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam a prikázal ich do výlučného vlastníctva žalobkyne, ktorú zaviazal zaplatiť sťažovateľovi peňažnú náhradu v sume 38 800 eur. Úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3.1. Na základe vykonaného dokazovania zistil, že dotknuté nehnuteľnosti boli podielovým spoluvlastníctvom žalobkyne a sťažovateľa s tým, že ich spoluvlastnícke podiely boli rovnaké, pričom sťažovateľ získal spoluvlastnícky podiel darovaním od svojho otca – pôvodného žalovaného [REDAKOVANÉ] (v konaní v postavení intervenienta). Za nespornú okresný súd považoval skutočnosť, že murovaná časť chaty a súvisiace pozemky nie sú reálne deliteľné na časti zodpovedajúce rozsahu spoluvlastníckych podielov sporových strán. Ako sporné identifikoval skutočnosti týkajúce sa deliteľnosti drevenej časti chaty, ako aj to, či ide o prístavbu rekreačnej chaty alebo samostatnú drobnú stavbu, a taktiež okolnosti týkajúce sa tvrdených zásluh každej zo sporových strán na výstavbe chaty, starostlivosti a údržbe, resp. opravách chaty a na investíciách do tejto chaty, a napokon aj všeobecnej hodnoty sporných nehnuteľností. Aplikujúc § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, dospel k záveru, že reálne rozdelenie dotknutých nehnuteľností neprichádza do úvahy, a to s ohľadom na vyjadrenie oboch sporových strán v konaní, že murovaná časť chaty a pozemky nie sú deliteľné, pričom svoje tvrdenie o deliteľnosti (drevenej) časti chaty sťažovateľ ani intervenient nepreukázali a nenavrhl v tomto smere ani vykonanie dokazovania. Drevená časť chaty pozostávajúca z dvoch miestností ([REDAKOVANÉ]) pritom bola postavená bez stavebného povolenia a nie je ani zapísaná v katastri nehnuteľností a je ju potrebné považovať za súčasť celej stavby. Prvý spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva tak nebol v danom prípade možný. Súd preto posudzoval, ktorej zo sporových strán prikáže nehnuteľnosti do vlastníctva, pričom dospel k záveru, že prevažná časť relevantných kritérií vrátane kritéria účelného využitia daných nehnuteľností vyznela v prospech žalobkyne. Dodal, že prihliadol aj na dĺžku trvania spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorých spoluvlastníčkou bola žalobkyňa skoro 50 rokov na rozdiel od sťažovateľa, ktorý bol spoluvlastníkom len dva roky. Na základe uvedeného dotknuté nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne a súčasne jej, vychádzajúc z predloženého znaleckého posudku, uložil povinnosť vyplatiť sťažovateľovi sumu 38 800 eur.

4. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 10Co/132/2021 z 28. februára 2022, ktorým prvoinštančný rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

6. Napadnutým rozsudkom najvyšší súd dovolanie sťažovateľa ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP a žalobkyni priznal proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6.1. K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP založenom na tvrdení o absencii riadneho odôvodnenia rozsudku krajského súdu najvyšší súd uviedol, že vytýkanú vadu zmätočnosti nezistil. Rozsudok odvolacieho súdu vyhodnotil ako spĺňajúci kritériá vyžadované § 393 v spojení s § 220 ods. 2 CSP, preto ho nepovažoval za nepreskúmateľný, neodôvodnený či arbitrárny. Najvyšší súd neidentifikoval v danom prípade ani pochybenia v procese dokazovania a skonštatoval, že pri výklade pojmu „účelné využitie vecí“ na účely prikázania nehnuteľností jednému z bývalých spoluvlastníkov zohľadnili sudy nižšej inštancie existenciu jednotlivých kritérií, a to tak na strane žalobkyne, ako aj na strane sťažovateľa.

6.2. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci podľa § 421 ods. 1 CSP dovolací súd skonštatoval, že sťažovateľ sformuloval štyri právne otázky. K prvým dvom dovolacím otázkam, ktorými sa sťažovateľ pýtal, či je súd rozhodujúci o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva povinný vykonať dokazovanie na účel skúmania reálnej delby nehnuteľností aj pri procesnej pasivite strán sporu a či má skúmať osobitne možnosť rozdelenia stavby a osobitne možnosť rozdelenia pozemkov, najvyšší súd uviedol, že v konaní nebol sporný postoj oboch strán, že murovaná časť chaty a súvisiace pozemky nie sú reálne deliteľné. Vzhľadom na to, že celá argumentácia žalobkyne a sťažovateľa, resp. jeho právneho predchodcu jednoznačne smerovala k vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva prikázaním dotknutých nehnuteľností do výlučného vlastníctva jednej zo sporových strán, neboli otázky súvisiace s dokazovaním reálnej deliteľnosti nehnuteľností otázkami, ktoré sudy nižších inštancií riešili a na ktorých riešení založili svoje rozhodnutia. V súvislosti s ďalšími dvomi dovolacími otázkami vymedzenými sťažovateľom v znení «*Možno pod „účelným využitím vecí“ podľa § 142 ods. 1 druhej vety Občianskeho zákonníka rozumieť výhradne využitie veci za účelom, na ktorý je vec určená, alebo môže ísť aj o využitie veci spôsobom, ktorým to povaha veci umožňuje?*» (tretia otázka) a «*Môže byť kritériom pri rozhodovaní postupom podľa § 142 ods. 1 tretia veta OZ výhradne bez ďalšieho iba samotná dĺžka spoluvlastníckeho práva tej ktorej strany sporu?*» (štvrtá otázka) najvyšší súd uviedol, že konajúce sudy rozhodli o prikázaní nehnuteľností, vyhodnitiac nielen veľkosť spoluvlastníckych podielov, ale aj účelné využitie vecí, ktoré zistili nielen z účelového určenia stavby (rekreácia), no aj vyhodnotením schopnosti každej zo sporových strán v budúcnosti sa o nehnuteľnosti postarať a zhodnotením potreby a umiestnenia včelína v blízkosti rekreačnej chaty, zaoberajúc sa aj vekom strán sporu a dĺžkou trvania vlastníckeho pomeru každej z nich.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľ formuluje v ústavnej sťažnosti nasledujúce námietky:

- a) najvyšší súd nerozhodol o jeho návrhu na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie podľa § 444 ods. 1 a 2 CSP;
- b) dovolací súd nezohľadnil, že krajský súd sa vôbec nevysporiadal s otázkou reálnej deliteľnosti dotknutých nehnuteľností. Iba odkaz na dôvody rozsudku okresného súdu nemožno považovať za náležité vysporiadanie sa s argumentáciou sťažovateľa. Znalecký posudok vyhotovený súdnym znalcom pritom neriešil otázku deliteľnosti nehnuteľností a podľa názoru sťažovateľa nebol vypracovaný na základe skutočného stavu veci, ale podľa preferencií žalobkyne, a vôbec tak neprispel k zisteniu objektívneho stavu veci. V tejto súvislosti formuluje ďalšie výhrady

vo vzťahu ku kvalite znaleckého posudku, z ktorého konajúce súdy napriek jeho evidentným vážnym nedostatkom vychádzali. Je pritom nepochybné, že v konaní nebol vykonaný znalecký posudok, ktorého predmetom by bolo zisťovanie technickej deliteľnosti rekreačnej chaty (stavby) a pozemkov, ale len posudok na účel zistenia všeobecnej hodnoty týchto nehnuteľností. Rozporuje tvrdenie, že súd nemôže *ex offo* vykonávať dôkazy smerujúce k reálnej deľbe nehnuteľnosti. Konajúce súdy totiž opomínajú výnimku upravenú v § 185 ods. 3 CSP. Na základe uvedeného vyvstala otázka, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, avšak dovolací súd na ňu žiadnym spôsobom nereflektoval. Podľa sťažovateľa dovolací súd rezignoval na svoju povinnosť odpovedať na všetky nastolené dovolacie otázky, pričom nešlo len o teoretické otázky bez praktického dopadu na spor a jeho výsledok;

c) kritérium účelného využitia veci bolo konajúcimi súdmi posúdené nesprávne a arbitrárne, pretože je nepochybné, že chatu účelnejšie využije práve sťažovateľ, a to nielen na rekreáciu, ale aj na trvalé rekreačné bývanie. V konaní nebolo prihliadnuté na kritérium starostlivosti, údržby, opravy a investícií do spoločnej veci, a to napriek tomu, že tvrdenie o zásluhách na financovaní výstavby chaty a vykonaných prácach na zhotovení chaty v prospech pôvodného žalovaného bolo preukázané dôkazmi a žalobkyňa ich nespochybnila. Nesúhlasí s názorom, že po zmene vlastníctva sa nedajú v jeho prospech pričítať investície a zveľadenia, ktoré vykonal pôvodný žalovaný (jeho otec). Konajúce súdy nezohľadnili ani ďalšie významné kritérium, a to vek žalobkyne, ktorá nebude môcť z objektívnych príčin využívať chatu v takej miere, ako by mohol sťažovateľ. Súdy však nesprávne v prospech žalobkyne zohľadnili dĺžku trvania spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, čo však nemá s účelným využitím nehnuteľností žiaden súvis.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

8. Najvyšší súd k svojmu vyjadreniu k ústavnej sťažnosti č. k. KP 3/2024-105, Cpj 57/2024 z 12. marca 2024 pripojil stanovisko sudkyne spravodajkyne JUDr. Jany Haluškovéj, ktorá uviedla, že najvyšší súd sa na jednej strane prísne viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania (§ 439 a § 440 CSP) a princípmi sporového konania a na strane druhej, snažiac sa o porozumenie textu dovolania ako celku, vysporiadal so všetkými relevantnými argumentmi sťažovateľa. V danom prípade nebola sporná základná a pre celé konanie rozhodujúca otázka týkajúca sa reálnej deliteľnosti nehnuteľností tvoriacich predmet spoluvlastníctva žalobkyne a právneho predchodcu sťažovateľa, neskôr samotného sťažovateľa. V podrobnostiach sudkyňa spravodajkyňa odkázala na podrobný obsah spisu a odsek 16 napadnutého rozsudku, z ktorého je zrejmé, že vzhľadom na zhodný postoj sporových strán k otázke nedeliteľnosti nehnuteľností bolo nadbytočné dokazovať túto nespornú skutočnosť. Napokon aj v ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza argumenty, ktoré mali byť podľa neho zohľadnené pri prikázaní nehnuteľností do jeho vlastníctva a neprejavuje záujem o výsledok vyporiadania spoluvlastníctva jeho reálnou deľbou. Rozhodnutie odvolacieho súdu preto nezáviselo od vyriešenia prvých dvoch sťažovateľom nastolených dovolacích otázok (*ex offo* dokazovania reálnej deliteľnosti predmetu podielového spoluvlastníctva), pretože nesporné skutočnosti (v tomto spore nemožnosť reálnej deľby nehnuteľností) potrebné dokazovať nebolo, a preto súdy pristúpili k skúmaniu naplnenia podmienok druhého zákonného spôsobu vyporiadania

podielového spoluvlastníctva. Konajúce súdy pritom posudzovali naplnenie viacerých kritérií (správnosť ich vyhodnotenia predmetom dovolacieho konania sťažovateľ neučinil), teda izolovane neriešili (iba jedinú) sťažovateľom vymedzenú dovolaciu otázku č. 3 a 4 (či je potrebné účelným využitím veci rozumieť výhradne využitie veci na účel, na ktorý je určená alebo môže ísť aj o využitie spôsobom, ktorý povaha veci umožňuje) a oddelene od ostatných posudzovaných kritérií neriešili ani otázku, či je potrebné pod účelným využitím veci v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka rozumieť nielen využitie veci na jej účelové určenie, ale využitie na akýkoľvek účel, ktorý je spôsobilá plniť. Z týchto dôvodov sudkyňa navrhla ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovieť.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

9. Oznámením zo 4. marca 2024 ústavný súd upovedomil žalobkyňu ako zúčastnenú osobu o podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa (§ 126 zákona o ústavnom súde) a umožnil jej vyjadriť sa k nej v lehote 10 dní od doručenia upovedomenia.

10. Žalobkyňa vo vyjadrení z 28. marca 2024 uviedla, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu považuje za zákonný a náležité odôvodnený. Argumenty sťažovateľa predstreté v ústavnej sťažnosti neboli uplatnené v konaní pred všeobecnými súdmi a v tom čase ani neboli sporné. Žalobkyňa detailne opisuje skutkové okolnosti prípadu, konfliktné vzájomné vzťahy medzi účastníkmi a zdôrazňuje, že pôvodnému spoluvlastníkovi (právnemu predchodcovi sťažovateľa) navrhla vyplatenie trhovej hodnoty jeho spoluvlastníckeho podielu (38 800 eur), vychádzajúc zo znaleckého ohodnotenia spornej nehnuteľnosti, čo však nebolo akceptované. Z postoja sťažovateľa (a predtým jeho otca) vyplýva, že so spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva, teda s prikázaním nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva jednému zo spoluvlastníkov súhlasil, sporným ostalo len to, ktorému spoluvlastníkovi. Zdôrazňujúc, že spor sa vedie medzi žalobcom a aktuálnym žalovaným, sú podľa žalobkyne irelevantné skutočnosti týkajúce sa jeho právneho predchodcu, teda akú dlhú dobu nehnuteľnosť udržiaval, koľko do nej investoval a pod. Následne sa žalobkyňa podrobne vyjadrila k námietkam sťažovateľa týkajúcim sa absencie osobitného výroku o jeho návrhu na odklad vykonateľnosti odvolacieho rozsudku, neuvedenia predbežného právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, ako aj vád znaleckého posudku, pričom všetky označila za nedôvodné. Za nepravdivé považovala tvrdenie sťažovateľa, že najvyšší súd opomenul skutočnosť, že odvolací súd sa v rámci odôvodnenia svojho potvrdzujúceho rozsudku nijako nevyjadril k otázke reálnej (ne)deliteľnosti predmetných nehnuteľností. Už súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku (v bode 31) zaoberal prvým spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľ však v konaní pred súdom prvej inštancie ani v rámci svojej odvolacej argumentácie žiadnym spôsobom nespochybnil prijatý záver o nedeliteľnosti rekreačnej chaty. Táto skutková otázka bola medzi stranami nesporná, dokonca sám sťažovateľ tvrdil v priebehu konania nedeliteľnosť chaty. Je teda zrejmé, že rozdelenia nehnuteľnosti sa ani nedomáhal. Z obsahu súdneho spisu je bez akýchkoľvek pochybností zrejماً procesná pasivita sťažovateľa v základnom konaní vo vzťahu k možnému rozdeleniu nehnuteľností, ktorú však podľa žalobkyne nemožno naprávať v konaní pred ústavným súdom. Súhlasila s tvrdením, že technická deliteľnosť stavby je skutkovou otázkou. Žiadna zo sporových strán však do skončenia dokazovania návrh na vykonanie dokazovania, čo sa týka tejto otázky, nepredložila. To však neznamená,

že nedeliteľnosť chaty nebolo možné určiť inými dôkaznými prostriedkami alebo zhodnými skutkovými tvrdeniami strán sporu. V okolnostiach prípadu považovala skutkový záver konajúcich súdov o nedeliteľnosti stavby (rekreačnej chaty) za jediný možný a správny. Tento záver vychádza z charakteru stavby, zo zhodných skutkových tvrdení strán sporu, ktoré sú bezpochyby pravdivé, pričom uvedené sťažovateľ nerozporoval v podanom odvolaní. Argumentácia sťažovateľa podľa žalobkyne nerešpektuje kontradiktórnosť civilného konania, jeho procesnú pasivitu v konaní a skutočnosť, že sťažovateľ nenavrhol a nepredkladal žiadne dôkazy o deliteľnosti spornej nehnuteľností, ale práve naopak tvrdil, že ide o nedeliteľný predmet spoluvlastníctva. Akcentovala, že dovolacia otázka sťažovateľa, či je súd povinný vykonať dokazovanie *ex offio* na účel zistenia existencie podmienok na rozdelenie nehnuteľnosti, nereflektuje okolnosti prejednávaneho prípadu. Otázku možného rozdelenia nehnuteľností totiž konajúci súd riešil cestou zhodných skutkových tvrdení strán v spojení s procesnou pasivitou sťažovateľa. Podľa žalobkyne nemá súd povinnosť vykonávať ďalšie dokazovanie o tom, či je predmet spoluvlastníctva deliteľný alebo nie, ak medzi stranami existuje zhoda na tom, že je nedeliteľný a z povahy samotného predmetu spoluvlastníctva je táto skutočnosť zrejma.

11. Žalobkyňa napokon poprela aj tvrdenie sťažovateľa, že rekreačná chata, ktorá je predmetom vyporiadania, spĺňa podmienky určené pre rodinné domy a môže plniť aj účel celoročného rodinného bývania. Chata nie je vôbec spôsobilá na trvalé bývanie, keďže v nej nie je pitná voda, zapojená elektrická sieť, nie je napojená na plyn a ani na kanalizáciu, nie je tam dotiahnutá prístupová cesta. Ide o stavbu, ktorá nielen svojím účelom, ale aj svojou polohou a charakterom slúži výlučne na rekreáciu. Za neetickú je podľa žalobkyne potrebné považovať argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa jej veku, ktorý jej má údajne znemožňovať účelné využitie rekreačnej chaty. To, že sťažovateľ môže mať iné predstavy o rekreácii, ako má žalobkyňa ešte neznamená, že žalobkyňa nie je schopná účelne využívať rekreačnú chatu.

III.3. Replika sťažovateľa:

12. V replike doručenej ústavnému súdu 24. júna 2024 sa sťažovateľ vyjadril k žalobkyňou opísaným skutkovým okolnostiam prípadu, pričom za príčinu vzniku nezhôd medzi podielovými spoluvlastníkmi označil správanie žalobkyne a jej sestry, ktoré sťažovateľovi, ako aj jeho otcovi bránili v nerušenom užívaní nehnuteľnosti a bezdôvodne odmietali uzavrieť dohodu o spôsobe jej užívania. Poprel žalobkyňou tvrdené agresívne správanie jeho otca, ktoré žalobkyňa opisovala v podanom vyjadrení k ústavnej sťažnosti. Značná časť vyjadrenia žalobkyne pritom podľa jeho názoru vecne nereaguje na sťažnostnú argumentáciu obsiahnutú v ústavnej sťažnosti, ale zameriava sa na len na rozsiahly opis skutkových okolností súdnej veci v spojení so subjektívnymi hodnotiacimi úsudkami. Zotrval na svojom tvrdení, že podľa vôle jeho starej mamy sa výlučným vlastníkom sporných nehnuteľností mal stať jeho otec, ktorý sa podieľal na výstavbe rekreačnej chaty nielen finančne, ale aj prostredníctvom vlastnej práce.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Jedným zo základných komponentov práva na spravodlivé súdne konanie je aj povinnosť konajúceho súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, čo predstavuje záruku toho, že výkon

spravodlivosti nebude arbitrárny a neprehľadný. Náležité odôvodnenie rozhodnutia ako prostriedok k zamedzeniu svojvôle súdu má súčasne zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania. Účastník konania má teda právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

14. Uvedené východiská bol povinný pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa rešpektovať aj najvyšší súd, pričom úlohou ústavného súdu bolo preskúmať, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli v danom prípade dodržané a či sa náležité posúdenie právnej veci sťažovateľa odrazilo v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých právnych a skutkovo relevantných otázok, teda aj v náležitom odôvodnení namietaného rozhodnutia. Po oboznámení sa s relevantnou časťou odôvodnenia napadnutého rozsudku ústavný súd konštatuje, že zo strany najvyššieho súdu došlo k naplneniu požiadaviek kladených na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

15. Vo vzťahu k prvej sťažnostnej námietke [bod 7 písm. a)] týkajúcej sa pochybenia najvyššieho súdu, ktorý osobitným výrokom nerozhodol o návrhu sťažovateľa na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti odvolacieho rozsudku podľa § 444 ods. 1 a 2 CSP, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej opakovane konštatuje, že ak nie je dôvod na odklad, dovolací súd nevydáva osobitné rozhodnutie o zamietnutí návrhu strany na povolenie odkladu vykonateľnosti, resp. právoplatnosti. Túto skutočnosť iba poznačí v súdnom spise. Ak preto najvyšší súd vzhľadom na zamietnutie dovolania sťažovateľa nepovažoval za potrebné osobitne rozhodovať o takomto návrhu, nemožno tento procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považovať za ústavne neudržateľný, tak ako to tvrdí sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 188/2022, IV. ÚS 578/2022). Najvyšší súd pritom svoj postup v odôvodnení napadnutého rozhodnutia adekvátnym spôsobom vysvetlil (bod 19 napadnutého rozsudku). Túto námietku sťažovateľa preto ústavný súd vyhodnotil ako irelevantnú.

16. Ďalšia vada ústavnoprávneho rozmeru má podľa sťažovateľa spočívať v závere najvyššieho súdu o preskúmateľnom a náležitom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, hoci sa odvolací súd žiadnym spôsobom nevyjadril k otázke reálnej (ne)deliteľnosti sporných nehnuteľností [bod 7 písm. b)].

17. Najvyšší súd na uvedenú námietku výslovne reagoval v bode 9 napadnutého rozsudku, v ktorom poukázal na spätosť oboch rozhodnutí súdov nižšej inštancie a nemožnosť ich izolovaného posudzovania, pričom akcentoval, že sťažovateľ v rámci svojej odvolacej argumentácie nerozporoval záver okresného súdu o vylúčení prvého zo zákonom predvídaných spôsobov vyporiadania podielového spoluvlastníctva (rozdelením veci). Po oboznámení sa s dôvodmi rozsudku krajského súdu (dostupného na www.justice.gov.sk) nemá ústavný súd k predmetnému záveru žiadne výhrady. Z jeho obsahu totiž vyplýva, že otázka reálneho rozdelenia dotknutých nehnuteľností nebola sťažovateľom v odvolacom konaní vôbec zmienená, resp. namietaná, čo krajský súd výslovne deklaroval v bode 29.3. odôvodnenia rozsudku. Je potom plne akceptovateľný záver dovolacieho súdu, že za tejto situácie nemohol odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) správnosť záverov súdu prvej inštancie týkajúcich sa reálnej deliteľnosti nehnuteľností preskúmať ani sa s nimi vysporiadať v odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 11 napadnutého rozsudku).

18. Uvedená argumentácia sa následne prelína s nespokojnosťou sťažovateľa, pokiaľ ide o vysporiadanie sa dovolacieho súdu s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V konkrétnostiach sťažovateľ tvrdí, že dovolací súd dostatočne nereflektoval ani na jednu z jeho sformulovaných (štyroch) dovolacích otázok. Ústavný súd nepovažuje ani túto námietku za dôvodnú.

19. Vo vzťahu k prvým dvom právnym otázkam, ktorých podstatu najvyšší súd zhrnul tak, či je súd rozhodujúci o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva povinný vykonať dokazovanie na účel skúmania reálnej deľby nehnuteľností aj pri procesnej pasivite strán sporu a či má skúmať osobitne možnosť rozdelenia stavby a osobitne možnosť rozdelenia pozemkov, najvyšší súd prijal záver, že predmetné otázky nie sú otázkami, na ktorých riešení založili súdy nižšej inštancie ich meritórne rozhodnutie. Najvyšší súd aj v tejto súvislosti opätovne zdôraznil nesporné (zhodné) vyjadrenia žalobkyne a sťažovateľa o nedeliteľnosti rekreačnej chaty a ich celkový postoj v konaní, ktorý jednoznačne smeroval k vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva prikázaním rekreačnej chaty a príľahlých pozemkov do výlučného vlastníctva jednej zo sporových strán (bod 16 napadnutého rozsudku). Sporné ostalo iba to, ktorému zo spoluvlastníkov budú dotknuté nehnuteľnosti prikázané do výlučného vlastníctva, keďže tak sťažovateľ, ako aj žalobkyňa nesúhlasili s tým, aby boli nehnuteľnosti prikázané druhej strane sporu. Napriek tomu, že vo všeobecnej rovine je potrebné súhlasiť so sťažovateľom, že preferovaným spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka by malo byť reálne rozdelenie veci (ak je to možné), za podstatné ústavný súd považuje to, že sťažovateľ začal argumentáciu o možnosti reálnej deľby sporných nehnuteľností uplatňovať až v rámci dovolacieho konania, hoci mu nič nebránilo, aby všetky svoje výhrady proti právnemu záveru okresného súdu, že tento spôsob vyporiadania spoluvlastníctva neprichádza v danom prípade do úvahy, vzniesol skôr.

20. Sťažovateľ ďalej v ústavnej sťažnosti namieta nesprávne a arbitrárne vyhodnotenie kritérií rozhodujúcich pre prikázanie dotknutých nehnuteľností do výlučného vlastníctva jedného zo spoluvlastníkov [bod 7 písm. c)].

21. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sú častokrát prítomné skutočnosti, ktoré umožňujú s istou mierou presvedčivosti odôvodniť prikázanie veci každej zo strán sporu. Rozhodnutie je tak v zásade na úvahe konajúceho súdu, ktorá však musí byť náležite zdôvodnená a nesmie byť zjavne neprimeraná (napr. rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1450/2015, sp. zn. 22 Cdo 2769/2008). Občiansky zákonník pritom v § 142 výslovne ustanovuje iba dve základné hľadiská, ku ktorým treba pri vyporiadaní spoluvlastníctva prihliadnuť, a to veľkosť podielov a účelné využitie veci. Sú však pri úvahe, ktorému zo spoluvlastníkov prikáže vec za primeranú náhradu, musí okrem týchto zákonom výslovne označených hľadísk prihliadať vždy komplexne na celý súbor relevantných skutočností (uznesenie najvyššieho súdu z 28. septembra 2011 sp. zn. 1Cdo/33/2010).

22. Konajúce súdy uvedené rešpektovali, keď okrem zákonom stanovených kritérií (účelné využitie veci a veľkosť spoluvlastníckych podielov) zohľadnili taktiež okolnosť dĺžky trvania spoluvlastníckeho vzťahu (50 rokov je spoluvlastníčkou žalobkyňa a 2 roky sťažovateľ), schopnosť postarať sa o dotknuté nehnuteľnosti a vyjadrili sa tiež k starostlivosti a umiestneniu včelína a veku žalobkyne. Po vyhodnotení a porovnaní jednotlivých kritérií dospeli k záveru, že prevažná časť

kritérií relevantných pre rozhodnutie o prikázaní spoločných vecí podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka svedčí v prospech žalobkyne.

23. Dovolací súd v reakcii na dovolacie námietky sťažovateľa tieto posudzované kritériá zhodnotil a dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykladal pojem účelné využitie vecí na účely prikázania nehnuteľností jednému z bývalých spoluvlastníkov nielen doslovne jazykovo, ale zvolil širší výklad a porovnával existenciu ďalších významných kritérií, ktoré zahrnul pod tento pojem, tak na strane žalobkyne, ako aj na strane sťažovateľa (bod 14.1. napadnutého rozsudku). Ak potom dovolací súd skonštatoval, že ani ďalšie sťažovateľom nastolené právne otázky (v znení špecifikovanom v bode 6.2. tohto nálezu) neboli pre rozhodnutie súdov nižšej inštancie zásadné, keďže ich neriešili izolovane, ale pri rozhodovaní komplexne posudzovali celý súbor okolností, ústavný súd nespozoroval v tomto závere žiadny exces dosahujúci ústavnoprávnu rovinu.

24. Ak sťažovateľ vyjadruje nesúhlas s tým, že v rámci vyhodnotenia relevantných kritérií pre prikázanie vecí súdy neprihliadli aj na investície a zveľadenie, ktoré vykonal jeho otec ako pôvodný žalovaný, ústavný súd odkazuje na dôvody rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý náležite vysvetlil, že vzhľadom na darovanie spoluvlastníckeho podielu sťažovateľovi boli tieto okolnosti pre rozhodnutie irelevantné. Zdôraznil, že z hľadiska zásluh o nadobudnutie rekreačnej chaty a následnej starostlivosti a údržby o ňu bolo potrebné na sťažovateľa hľadiť osobitne, teda bez zreteľa na správanie a skutky jeho predchodcu. Z rovnakého dôvodu sa okresný súd nezaoberal ani žalobkyňou tvrdenými excesmi či násilným správaním otca sťažovateľa (body 34 a 36 rozsudku okresného súdu).

25. Ústavný súd tak uzatvára, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu vyhovuje ústavnoprávnym požiadavkám a v rámci predostretých námietok sťažovateľa ho nemožno považovať za ústavne neudržateľný či vybočujúci z medzí ústavnosti. Napadnutý rozsudok nenesie prvky svojvôle, nepredvídateľnosti a nepredstavuje ani extrémny rozpor s princípmi spravodlivosti. Na záver ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že námietky sťažovateľa predostreté v ústavnej sťažnosti, ktorých podstata spočíva v tom, že všeobecné súdy nesprávnym spôsobom vyporiadali podielové spoluvlastníctvo, predstavujú v zásade jeho nespokojnosť s výsledkom sporu, čo však nie je predmetom ústavnej ochrany. V posudzovanej veci pritom nebolo identifikované žiadne kvalifikované pochybenie, ktoré by bolo spôsobilé zapríčiniť tvrdý zásah do základných práv sťažovateľa, preto ústavný súd podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario* ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu